

Bokredaktör: Gun Berefelt Tel: 08-790 34 80

Svårförståeligt och tråkigt om urologisk laserkirurgi

Alfons G Hofstetter, ed. **Lasers in urological surgery**. 158 sidor. Berlin-Heidelberg-New York: Springer Verlag, 1997. Pris DM 98. ISBN 3-540-62452-X.

Recensent: Torgny Windahl, klinikchef, urologiska kliniken, Region-sjukhuset, Örebro.

Alfons Hofstetter är onekligen en förgrundsgestalt inom urologisk laserkirurgi, och han var den som i början av 1980-talet väckte mitt intresse för området. Det var därför med stora förhoppningar jag tog del av hans bok »Lasers in urological surgery».

Boken inleds med ett kapitel som berör laserfysik. Kapitlet är välskrivet, men för den som inte tidigare har en hygglig inblick i laserfysik så är det alltför komprimerat och svårförståeligt. Det finns mer lättåtkomlig laserfysik som man kan tillägna sig på annat håll.

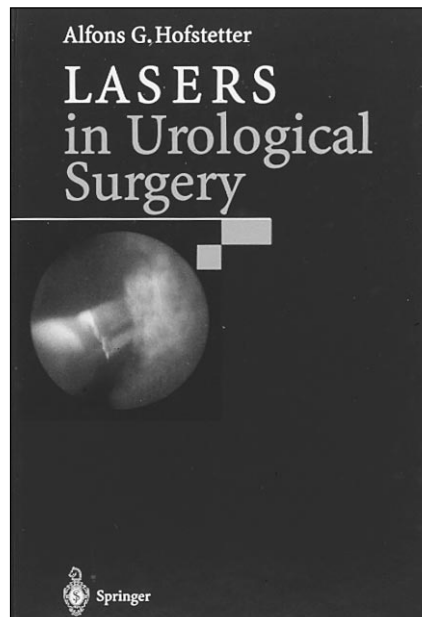
Bra översikt över risker

Ett kapitel berör säkerhetsfrågor. Det ger en mycket bra översikt över de risker man bör tänka på vid laserkirurgi, men jag saknar en diskussion kring rökgasexponering och lämpliga utslag. Detta är problem som ofta dyker upp på operationssalen och som kräver specifika åtgärder.

Kliniska tillämpningar ägnas mest utrymme

Större delen av boken berör naturligtvis kliniska tillämpningar men är tyvärr tråkigt skriven. Man får en känsla av att texten är hämtad direkt från tidigare producerade diabilder. Referenserna är huvudsakligen tyska och har ett mycket begränsat urval.

Det vanligaste användningsområdet för urologer vad gäller laserkirurgi är sannolikt i samband med stenkirurgi, och detta ägnas obetydligt mer utrymme än tex bilharzia, vilket är anmärkningsvärt. Graham Watsons grundläggande

gande arbete inom laserutvecklingen på stensidan nämns inte vare sig i löpande text eller referenser.

Olika tekniker redovisas

Tio olika lasertekniker för behandling av benign prostatahypertrofi redovisas översiktligt men tämligen okritiskt.

Det stora utbudet av tekniker som i många fall sprids utan att man gjort ordentligt randomiserade jämförande studier av olika teknikers för- och nackdelar tror jag är en orsak till att lasertekniken många gånger kommit i vanrykte. Här finns behov av självvransakan eftersom lasertekniken tyvärr är behäftad med relativt stora investeringskostnader både på maskin- och utbildningssidan.

Ett förhållandevis långt avsnitt ägnas åt laparoskopisk lymfkörtelutrymning vid prostatacancer, med en ganska detaljerad beskrivning av tekniken. Det förefaller som om användandet av laserteknik här skulle ha fördelar jämfört med konventionell laparoskopisk teknik, men detta är ofullständigt redovisat.

Dessutom uppges att man i samband med laseroperation enbart behöver en assistent i jämförelse med öppen lymfkörtelutrymning där man i Tyskland uppenbarligen har två eller tre assistenter!

Fotokemisk diagnos och behandling av blåstumörer behandlas i ett kapitel och framställs mycket positivt, man

skriver tex att »PDT is an excellent modality for the curative treatment of superficial malignancies». Teoretiskt finns onekligen stora möjligheter, men värdet av tekniken är ännu inte bevisat, och dosimetriproblemen behandlas inte alls.

Bättre böcker finns i ämnet

1994 utkom tredje utgåvan av en bok med samma namn »Lasers in Urological Surgery» på Mosbys förlag, och den är väsentligt trevligare att läsa och betydligt bättre genomarbetad, varför jag för den intresserade rekommenderar ett annat val än ovanstående. •

Lättillgänglig dansk patient- information rätt i tiden

Hanne Haxthausen, Niels Kaarsberg, red. **Patientvejledningen 1997/98**. 520 sidor = två pärmar, 52 flikar. Köpenhamn: Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 1997. Pris 699 dkr. ISBN 87-17-06772-3.

Recensent: Bertil Marklund, med dr och distriktsläkare, FoU-enheten, Primärvården Halland.

Vi vet ju alla hur spända, och många gånger »blockerade», patienterna är i mötet med läkaren. Av denna anledning behövs det många gånger kompletterande skriftlig information.

»Patientvejledningen» består av två pärmar med informationsmaterial som läkaren kan ge patienten i samband med konsultationen. Patientinformation finns framtagen för 45 olika symptom/ diagnoser, vanliga i allmänmedicinsk verksamhet samt sju informationsblad om prevention/vaccination. Varje information är upptryckt i tio exemplar.

Det finns färdigt beställningskort för fler informationsblad.

Årlig revidering

Informationen om varje symptom/ diagnos är författad av en specialist på